Föreningen
RÄDDA ÄLTASJÖN

Region Stockholm
Regionledningskontoret
Utveckling och regionplanering
Box 30215
104 25 Stockholm
registrator.rlk@regionstockholm.se
diarienummer RS 2025-0095

2025-10-13

Granskningsyttrande för Regional Utvecklingsplan För Stockholmsregionen (RUFS) 2060

Föreningen Rädda Ältasjön är en ideell miljöorganisation med drygt 200 medlemmar som grundades 1975 med syfte att bevaka och skydda miljön i Ältasjön (belägen i Nacka Kommun och Stockholms Stad) samt sjöns stränder och till- och avrinningsområden. Även Ältaåns och Söderbysjön-Dammtorpssjöns Natura 2000-område nedströms ingår i vårt verksamhetsområde. Vi beaktar både de ekologiska och de rekreativa värdena.
Vi bedriver informationsspridning till allmänheten och fungerar som remissorgan för planer i områdena. Utöver detta bedriver vi praktisk miljövård, bl a mäter vi vattenstånd och yttemperatur samt bedriver strandstädning och vegetationsklippning med egen flotte i Ältasjön.

Föreningen har tagit del av granskningsmaterialet för förslaget till RUFS 2060 som finns utställt t o m 2025-10-15 av Stockholms Läns Landsting:
https://www.regionstockholm.se/regional-utveckling/regional-utvecklingsplanering/ny-regional-utvecklingsplan-for-stockholmsregionen/granskningshandling/

Generellt ställer vi oss positiva till planbeskrivningen för RUFS 2060 samt dess tillhörande bilagor och kartor. Nedan följer våra synpunkter.

Planbeskrivningen

- I planbeskrivningen är det främst kapitlet *Regional grön- och blåstruktur*, med beskrivning av förhållningssätt till de gröna kilarna samt Vattendirektivet som berör Ältasjön, Söderbysjön, Dammtorpssjön och dess kringområden vilka föreningen bevakar. Detta kapitel är mycket välskrivet och vi håller med om slutsatserna, bl a råden för att stärkandet av gröna kilarna. Vår förhoppning är att dessa råd får inflytande på besluten, till exempel vid antagande av en kommunal översiktsplan eller när avverkningstillstånd ges.

- I RUFS 2050 förordas *mellankommunal samverkan* kring gröna kilarna. För att realisera detta satte vi stor tilltro till regionens handlingsplan för grön infrastruktur som antogs 2018. Dock finns det fortfarande inte någon formaliserad samverkan kring Ältasjön/Ältaån/Söderbysjön/Nackaån/Järlasjön/Sickla sjö trots att detta sjösystem ligger i två kommuner, Stockholms Stad och Nacka kommun. Vardera kommunen, inte minst Nacka, genomför både analyser och åtgärder, men den formella samverkan saknas. Dokumentet nämner *mellankommunal samverkan* men skulle tjäna på att ge konkreta direktiv eller åtminstone exempel på hur detta ska ske.

- RUFS 2060 är ett drygt 100-sidigt dokument om bebyggelseutveckling i Stockholms Län. Ordet "*strandskydd*" förekommer inte överhuvudtaget i vare sig planbeskrivningen eller dess bilagor. Föreningen anser att det är viktigt att respektera strandskyddet vid nybyggnation och detta bör framgå i planbeskrivningen.

Plankartan:

- I plankartan så är även det befintliga grönområdet mellan Bagarmossen och kommungräns markerat som *strategiskt bebyggelseläge* hela vägen till kommungräns. Grönområdet är naturreservat (Nackareservatet) och ska markeras som *grön värdekärna i grön kil* i plankartan.

- I plankartan så är det befintliga grönområdet mellan Ältaån/kommungräns och Skarpa by i Skarpnäck felaktigt markerat som *lokal stadskärna.* Det ska ändras och grönområdet, bestående av våtmark och ekbacke med höga naturvärden, ska markeras som *grön värdekärna i grön kil* i plankartan. Kommungränsen går här mitt i Ältaån. I Stockholms Stads gällande översiktsplan är grönområdet markerat som *naturmark*.

- Denna naturmark är tillsammans med Nackareservatets sydvästra spets och Flatens naturreservat nordvästra spets en getingmidja på den gröna kilen *Tyrestakilen*. Grönstråket är väldigt smalt här och försvagas dessutom ytterligare genom att den fyrfiliga motorvägen Tyresöleden genomkorsar grönstråket här med an barriäreffekt till följd.
  I Stockholms Stads gällande översiktsplan är getingmidjan markerad med en dubbelriktad grön pil *Utvecklingsområde regionalt ekologiskt samband*
  I översiktsplanens teckenförklaring beskriv det som ett *”Område där förstärkningar föreslås i den regionalt betydelsefulla ekologiska infrastrukturen. Samtidigt kan rekreativa kvaliteter utvecklas för att berika närmiljön.”*
  Denna getingmidja i grönstråket bör markeras i plankartan med en pil *svagt grönt samband genom bebyggelse och/eller infrastruktur* och med fördel även som *svagt parti i grön kil*.

- Föreningen ser positivt på åtgärder som ekodukter och grodtunnlar för att förstärka svaga grönt samband genom bebyggelse och/eller infrastruktur såsom ovanstående getingmidja avskuren av en motorväg. De kompletterande förhållningssätten i planbeskrivningen (s. 80) kan med fördel utökas med att lista dessa två som exempel på skyddsåtgärder.

- Kring Sandasjön i Erstavik är det *vattenskyddsområde*, eftersom Sandasjön utgör nödvattentäkt för Nacka kommun. Det bör markeras som sådant på plankartan.

Karta för vattenstatus för näringsämnen

- I den separata kartbilagan *Vattenstatus för näringsämnen* så är Ältasjön och området kring Ältasjön felaktigt klassat som *Måttlig*. Enligt Nacka kommuns egen klassning så är Vattenförekomsten Ältasjön klassad som *Dålig* 2022–2024. Kartan bör uppdateras med att klassa Ältasjön som *Dålig*.

Karta för grön och blåstruktur för Stockholms län

- Kartan är korrekt. Det är en viktig bilaga och bra att inte bara grönstrukturen utan även blåstrukturen omfattas.

Hållbarhetsbedömning med strategisk miljöbedömning

- Enligt dokumentet så riskerar exponeringen för buller att öka på grund av ökad urbanisering, förtätning av bebyggelsen och ökande trafikmängder. Det framgår även att det främst är buller från motorvägar som ökar och riskerar att inverka negativt på målet *Hälsa och livsmiljö*.
  Föreningen instämmer i dessa bedömningar, men vi skulle även vilja att planbeskrivningen adderar förslag på förhållningssätt till bullerstörningar från *existerande* transportleder, som dessutom ökar med befolkningsökning och motsvarande ökning av motorfordon och trafik.

  Ältasjön ligger i två kommuner och sjön består till cirka 40% av naturreservat (Flatens naturreservat och Nackareservatet. Ältasjöns stränder består till cirka hälften är naturreservat och andra hälften småhusbebyggelse eller park. Den mycket trafikerade Tyresöleden löper längs hela Ältasjöns västra sida i Stockholms stad, medan bullret sprider sig i över vattnet och till bostäderna på andra sidan sjön i Nacka kommun (där även nya bostäder planeras). Föreningen har under flera års tid drivit frågan om ett bullerplank längs Tyresöleden, för att förhindra att det ökande bullret fortplantas över Ältasjön.

  Nacka kommun har i sitt granskningsförslag till ny översiktsplan 2050 en skiss över bullrets utbredning, medan motsvarande saknas i Stockholms stads översiktsplan.
  Det saknas även samverkan mellan de båda kommunerna och väghållaren Trafikverket kring bullerfrågorna, vilket kan vara en bidragande faktor till att inga åtgärder kommer till stånd, eller ens föreslås av dessa parter.
  Eftersom många transportleder och dess buller påverkar flera kommuner skulle det vara önskvärt med ett samlat grepp om bullerproblematiken på regional nivå.
  Till exempel skulle det kunna vara befogat med en regional bullerkarta och åtgärdsplan för Stockholms län, som sedan de stora kommunerna får detaljera i kommunala åtgärdsplaner. Alternativ bör de kommunala bulleråtgärdsplanerna granskas på regional nivå så att inte bara åtgärder (såsom bullerplank) föreslås när det gynnar de egna kommuninvånarna.

- Föreningen instämmer i dessa välgrundade strategiska miljöbedömningar. Vår förhoppning är att dessa överväganden görs inför större exploateringsprojekt och att de kumulativa effekterna i regionen bedöms och ges inflytande på besluten, till exempel vid antagande av en kommunal översiktsplan.

Med Vänliga Hälsningar

Lina Olsson
Ordförande Föreningen Rädda Ältasjön

info@altasjon.se
www.altasjon.nu

Föreningen Rädda Ältasjön är en ideell och opolitisk miljöorganisation grundad 1975, som arbetar med informationsspridning till allmänheten samt fungerar som påtryckare och remissorgan när det gäller miljöfrågor i och kring Ältasjön. Föreningen bedriver även verksamhet såsom vegetationsklippning.